

»» PDI ««

NATURALMENTE, APRENDENDO!

BIBLIOTECA ESCOLAR "CARLOS LABRAÑA"
CEIP NICOLÁS DEL RÍO

PROXECTO DOCUMENTAL INTEGRADO

NATURALmente, APRENDENDO

BIBLIOTECA ESCOLAR "CARLOS LABRAÑA"
CEIP NICOLÁS DEL RÍO

PROXECTO DOCUMENTAL INTEGRADO - MODALIDADE 1

CÓDIGO: 15003054

CENTRO: CEIP NICOLÁS DEL RÍO

LOCALIDADE: CEDEIRA

PROVINCIA: A CORUÑA

[Blog Biblioteca Escolar "Carlos Labraña"](#)
[Facebook](#)
[Twitter](#)

»»» 1-. INTRODUCCIÓN

O traballo conxunto entre o alumnado de infantil e primaria na biblioteca escolar, o Concello de Cedeira, a comunidade educativa e diferentes axentes sociais, agromou nun proxecto que ten como fío condutor a flora e a fauna da nosa contorna.

A investigación desenvólvese enmarcada no “currículo cedeirés” que está recollido nas liñas prioritarias da biblioteca Carlos Labraña, co obxectivo de coñecer, valorar e transmitir o patrimonio da nosa vila. Nel participa todo o alumnado da escola: 396 nenas e nenos, tódolos mestres/as de titorías, especialistas e están involucrados os diferentes equipos: biblioteca, normalización, extraescolares...

O proxecto iníciase con moitas dúbidas, para achar as respostas recórrese a diversas fontes documentais, sendo a biblioteca a que incorpora novas linguaxes, soportes, formatos. É o espazo idóneo que presta recursos, xera ideas e cambios na comunidade.

A través dunha metodoloxía activa, que ten en conta o saber do pobo, búscase empoderar ao alumnado cara unha actitude crítica na análise e selección de datos co obxectivo de crear coñecemento.

A comunicación da información, faise a través dun álbum de cromos, un programa radiofónico, dous roteiros interxeneracionais con expertos para toda a comunidade educativa e unha xincana pola praia da Magdalena coas familias. Tódalas aulas crean cadernos de campo do alumnado e unha familia crea unha canle en Youtube para documentarnos. Para asegurar a difusión créase cartelería, cartas e invitacións. Por suposto o blog da biblioteca (aloxado na web do centro) e as redes sociais teñen unha importancia vital na difusión.

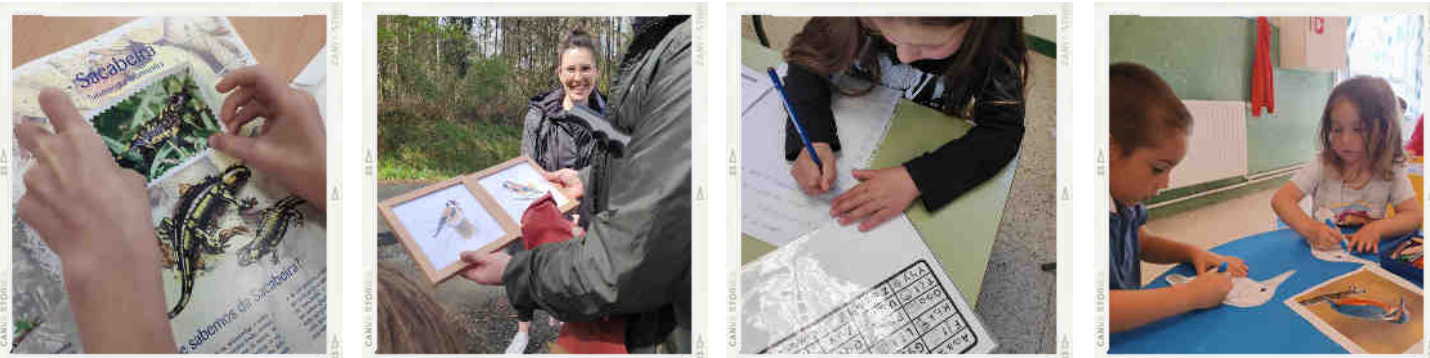

Foto 1 : Alumnado con álbum, saída interxeneracional, escrita e caderno de campo.

Engádese a continuación e como xustificación, as táboas 1, 2 e 3 (*) nas que se describe todo o referido a contidos curriculares, criterios e estándares de avaliación, así como competencias clave.

*Os cadros son a modo de resumo, pode accederse ao documento completo premendo no seguinte enlace.

É necesario ter en conta que neste curso escolar conviven dúas leis, Lomce e Lomloe.

Foto 2 : Detalle álbum flora e fauna de Cedeira.

RESUMO CONCRECIÓN CURRICULAR EDUC.PRIMARIA "NATURALMENTE, APRENDENDO" PATRIMONIO MATERIAL - LOMCE - INFANTIL					
ÁREA DE CONCRECIÓN	OBJETIVOS	CONTENIDOS	ACTIVIDADES	CRITERIOS DE EVALUACIÓN	COMPETENCIAS
SELECCIÓN DE LA MATERIA DE INVESTIGACIÓN	OBJ1. Conocer las manifestaciones artísticas, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Planes de desarrollo de temas, contenidos, recursos, actividades, materiales, etc.	Obj1.1. Analizar las dificultades, retos y problemas de la investigación y su relación con la realidad social.	Obj1.1.1. Analizar las dificultades, retos y problemas de la investigación y su relación con la realidad social.	Obj1.1.1.1. Analizar las dificultades, retos y problemas de la investigación y su relación con la realidad social.
RECUPERACIÓN DE DATOS	OBJ2. Recoger información sobre el tema de investigación, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj2.1. Recoger información sobre el tema de investigación, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj2.1.1. Recoger información sobre el tema de investigación, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj2.1.1.1. Recoger información sobre el tema de investigación, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj2.1.1.1.1. Recoger información sobre el tema de investigación, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.
PROCESO DE ANÁLISIS DE DATOS	OBJ3. Analizar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj3.1. Analizar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj3.1.1. Analizar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj3.1.1.1. Analizar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj3.1.1.1.1. Analizar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.
ANÁLISIS DE DATOS	OBJ4. Interpretar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj4.1. Interpretar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj4.1.1. Interpretar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj4.1.1.1. Interpretar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj4.1.1.1.1. Interpretar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.
CONCLUSIÓN	OBJ5. Concluir el proceso de investigación, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj5.1. Concluir el proceso de investigación, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj5.1.1. Concluir el proceso de investigación, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj5.1.1.1. Concluir el proceso de investigación, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj5.1.1.1.1. Concluir el proceso de investigación, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.

Foto 3 : Contacontos por unha familia

Táboa 1: Concreción curricular infantil
*O cadro é a modo de resumo, pode accederse ao documento completo premendo [no seguinte enlace](#).

Foto 4 : Un caderno de lapelas para organizar a información

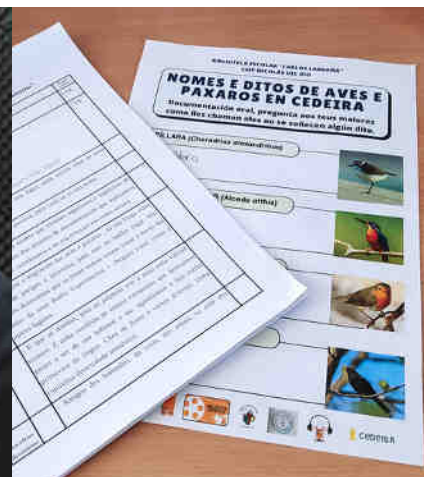

Foto 5 : Detalle Arce paxariños da vila

Foto 6 : Grabación na Radio Experimental, detalle da escaleta e da recollida de información

RESUMO CONCRECIÓN CURRICULAR EDUC.PRIMARIA "NATURALMENTE, APRENDENDO" PATRIMONIO MATERIAL - LOMCE - PRIMARIA					
ÁREA DE CONCRECIÓN	OBJETIVOS	CONTENIDOS	ACTIVIDADES	CRITERIOS DE EVALUACIÓN	COMPETENCIAS
SELECCIÓN DE LA MATERIA DE INVESTIGACIÓN	OBJ1. Conocer las manifestaciones artísticas, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj1.1. Analizar las dificultades, retos y problemas de la investigación y su relación con la realidad social.	Obj1.1.1. Analizar las dificultades, retos y problemas de la investigación y su relación con la realidade social.	Obj1.1.1.1. Analizar las dificultades, retos y problemas de la investigación y su relación con la realidade social.	Obj1.1.1.1.1. Analizar las dificultades, retos y problemas de la investigación y su relación con la realidade social.
RECUPERACIÓN DE DATOS	OBJ2. Recoger información sobre el tema de investigación, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj2.1. Recoger información sobre el tema de investigación, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj2.1.1. Recoger información sobre el tema de investigación, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj2.1.1.1. Recoger información sobre el tema de investigación, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj2.1.1.1.1. Recoger información sobre el tema de investigación, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.
PROCESO DE ANÁLISIS DE DATOS	OBJ3. Analizar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj3.1. Analizar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj3.1.1. Analizar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj3.1.1.1. Analizar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj3.1.1.1.1. Analizar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.
ANÁLISIS DE DATOS	OBJ4. Interpretar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj4.1. Interpretar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj4.1.1. Interpretar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj4.1.1.1. Interpretar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj4.1.1.1.1. Interpretar los datos recogidos, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.
CONCLUSIÓN	OBJ5. Concluir el proceso de investigación, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj5.1. Concluir el proceso de investigación, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj5.1.1. Concluir el proceso de investigación, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj5.1.1.1. Concluir el proceso de investigación, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.	Obj5.1.1.1.1. Concluir el proceso de investigación, su procedencia, su evolución y su importancia en la historia de la humanidad.

Táboa 2: Concreción curricular primaria Lomce
*O cadro é a modo de resumo, pode accederse ao documento completo premendo [no seguinte enlace](#).

RESUMO CONCRECIÓN CURRICULAR EDUC.PRIMARIA "NATURALMENTE, APRENDENDO" PATRIMONIO MATERIAL – LOMLOE - PRIMARIA					
ACTIVIDADE	AREA	OBJECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS	COMPETENCIAS
SELECCIÓN DAS FONTES DE INFORMACIÓN	CIENCIAS DA NATUREZA	OBX1. Expór e dar resposta a cuestións científicas sinxelas, utilizando diferentes técnicas, instrumentos e modelos propios do pensamento científico, para interpretar e explicar feitos e fenómenos que ocorren no medio natural.	Fomento da curiosidade, a iniciativa e a constancia na realización das diferentes investigacións a través da observación e formulación de hipóteses.	CA1.2. Buscar e seleccionar información, de diferentes fontes seguras e fiables, adquirindo léxico científico básico e utilizándoo en investigacións relacionadas co medio natural.	CCL: 1-2-3 STEM: 2-4 CD: 1-2 CC: 4
RECOLLIDA DE DATOS	LINGUA GALEGA	OBX6. Buscar, seleccionar e contrastar información procedente de dúas ou máis fontes, de forma planificada co debido acompañamento, avaliando a súa fiabilidade e recoñecendo algúns riscos de manipulación e desorientación, para transformala en coñecemento e para comunicala de maneira creativa, adoptando un punto de vista persoal e respectuoso coa propiedade intelectual.	Estratexias básicas na procura guiada da localización, selección e contraste de información recollida de distintas fontes, citándoo e recreándoo mediante a adaptación creativa de modelos dados.	CA4.1. Localizar, seleccionar e contrastar información de distintas fontes, incluídas as dixitais, citándoo e recreándoo mediante a adaptación creativa de modelos dados.	CCL: 3 CD: 1-2-3-4 CP: 5 CC: 2 CE: 3
POSTA EN COMÚN – RUTINAS DE PENSAMENTO	LINGUA GALEGA	OBX4. Comprender e interpretar textos escritos e multimodais, recoñecendo o sentido global, as ideas principais e a información explícita e implícita, e realizando con axuda reflexións elementais sobre aspectos formais e de contido, para adquirir e construír coñecemento e para responder á necesidades e intereses comunicativos diversos.	Estratexias básicas de uso de fontes documentais diversas, tanto en papel como dixitais, para mellorar a comprensión dos textos.	CA3.3. Utilizar estratexias para a comprensión lectora de textos de diversa tipoloxía, identificando palabras clave, realizando inferencias e anticipando hipóteses.	CCL: 2-3-5 CP: 2 STEM: 1 CD: 1 CP: 5-6 CC: 4-5
ALFABETIZACIÓN INFORMACIONAL	LINGUA GALEGA	OBX5. Producir textos escritos e multimodais, con corrección gramatical e ortográfica básicas, seguindo correctamente os contidos e aplicando estratexias elementais de planificación, textualización, redacción, revisión e edición para construír coñecemento e para dar resposta a demandas comunicativas concretas. Incidencia dos compoñentes (situación, participantes, propósito comunicativo, canle) no acto comunicativo.	Estratexias para a coherencia e a cohesión na produción e reprodución de textos escritos en lingua galega.	CA3.6. Producir en lingua galega textos escritos e multimodais sinxelos e coherentes en distintos soportes, seleccionado o modelo discursivo que mellor responda a cada situación comunicativa e progresando, de maneira acompañada, na mobilización de estratexias sinxelas individuais ou grupais, de planificación, redacción e revisión, coidando a presentación.	CCL: 1-3-5 STEM: 1 CD: 2-3 CP: 5 CC: 2
CREACIÓN	EDUCACIÓN PLÁSTICA E VISUAL	OBX3. Expresar e comunicar de maneira creativa ideas, sentimentos e emocións, experimentando coas posibilidades do son, da imaxe e dos medios dixitais, para producir obras propias.	Composición guiada de historias audiovisuais sinxelas básicas con intención comunicativa para ser recreadas. Fases do proceso creativo: planificación guiada e experimentación. Valoración e interese, tanto do proceso como do produto final, en producións audiovisuais.	CA4.1. Producir obras propias de maneira guiada, utilizando algunhas das posibilidades expresivas do corpo, o son, a imaxe e diferentes ferramentas de expresión audiovisual, incluídos os medios dixitais básicos, con curiosidade, interese e gozo e mostrando confianza nas capacidades propias.	CCL: 1 CP: 1 CD: 2 CP: 5 CC: 2 CE: 1 CC: 3-4
CREACIÓN	CIENCIAS DA NATUREZA	OBX3. Identificar as características dos diferentes elementos ou sistemas do medio natural, analizando a súa organización e propiedades, e establecendo relacións entre estes, para recoñecer o seu valor, conservalo, melloralo e emprender accións para o seu uso responsable.	Os temas da natureza desde unha perspectiva local e integrada. Utilización de sensores e guías para clasificar e identificar os diferentes seres e seres das nosas comunidades observados. Consideración e clasificación de seres vivos: vertebrados e invertebrados. Observación e comparación das diversas formas en que realizan as funcións vitais. Clasificación das plantas e animais das nosas comunidades observadas. Análise, a través da experimentación, da súa capacidade de adaptación ao medio en que viven e relacións cos factores vitais.	CA2.1. Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	STEM: 1-2-4-5 CD: 1 CC: 4 CE: 1 CC: 1
DRAMATIZACIÓN RADIO TEATRO	MÚSICA	OBX5. Participar do deseño, elaboración e difusión de producións culturais e artísticas musicais e dancísticas, tanto individuais como colaborativas, poñendo en valor o proceso e asumindo diferentes roles na consecución dun resultado final, para desenvolver a creatividade, a noção de autonomía e o sentido de pertenza.	Práctica instrumental, vocal e corporal: experimentación, exploración, creación, interpretación e improvisación guiada e para fins das nosas comunidades observadas e representadas. Respostas sensoriais e físicas e conexión corporal.	CA2.4. Participar de maneira guiada no deseño de producións culturais e artísticas musicais, traballando de forma cooperativa na consecución dun resultado final planificado e asumindo diferentes roles, desde a igualdade e o respecto á diversidade.	CCL: 1-5 CP: 3 STEM: 3 CC: 2 CE: 1-3
	LINGUA GALEGA	OBX3. Producir textos orais e multimodais con coherencia, claridade e rexistro adecuados para expresar ideas, sentimentos e conceptos; construír coñecemento; establecer vínculos persoais; e participar con autonomía e unha actitude cooperativa e empática en interaccións orais variadas.	Participación activa en situacións de comunicación: expresións e diálogos, utilizando un discurso coherente, ordenado e claro, construído a través da súa nosa comunidade observada e representada, valorando as formas que teñen a interacción oral e relacionando a mesma coa escrita e coa expresión para diferentes necesidades, situacións e emocións propias e aías. Produción e reprodución de textos orais de diversa tipoloxía segundo o seu formato e intención comunicativa, adaptados ao contexto e que respondan a fins vitais. Planificación e produción adaptadas aos distintos contextos, atendendo a particularidades técnicas da lingua galega.	CA2.4. Participar en interaccións orais espontáneas ou reguladas, incorporando estratexias sinxelas de escucha activa, de cortesía lingüística e de cooperación conversacional, respectando o uso simultáneo das dúas linguas propias, de ser o caso.	CCL: 1-3-5 CP: 2 STEM: 1 CD: 2-3 CC: 2 CE: 1 CC: 3-4
DIFUSIÓN	CIENCIAS DA NATUREZA	OBX4. Identificar as causas e consecuencias da intervención humana na contorna, para mellorar a capacidade de afrontar problemas, buscar solucións e actuar de maneira individual e cooperativa na súa resolución, e para poñer en práctica estilos de vida sustentables e consecuentes co respecto, co coidado e coa protección das persoas e do planeta.	Uso responsable dos recursos naturais do planeta. Impacto ambiental: contaminación e residuos.	CA3.5. Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable, recoñecendo comportamentos respectuosos de coidado e protección da contorna e de uso sustentable dos recursos naturais, e expresar os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.	CCL: 5 STEM: 2-5 CP: 5 CC: 1-3-4 CE: 1
	CIENCIAS DA NATUREZA	OBX3. Identificar as características dos diferentes elementos ou sistemas do medio natural, analizando a súa organización e propiedades, e establecendo relacións entre estes, para recoñecer o seu valor, conservalo, melloralo e emprender accións para o seu uso responsable.	Valoración da biodiversidade e importancia da súa conservación. Respeto polos seres vivos da contorna. Animais en perigo de extinción.	CA2.3. Coñecer e protexer o medio natural, valorándoo como un ben común, adoptando condutas respectuosas para o seu gozo e propoñendo accións para a súa conservación e mellora.	STEM: 1-2-4-5 CD: 1 CC: 4 CE: 1 CC: 1

Táboa 3: Concreción curricular primaria Lomloe

*O cadro é a modo de resumo, pode accederse ao documento completo premendo no seguinte [enlace](#).

Foto 7 : Charla, documentación e obradoiro con Chema sobre a horta

2-. OBXECTO OU TEMÁTICA DA INVESTIGACIÓN PROPOSTOS

O obxecto primordial da investigación que se amosa é a mellora da observación, valoración e expresión oral do noso alumnado, creando coñecemento sobre o noso patrimonio natural, partindo da fauna e da flora da nosa vila.

Amparados no currículo, (que incide na lingua como instrumento para a transmisión de información e de cultura, libertadora, ferramenta de creación e reflexión crítica), imos tendendo pontes de colaboración entre a comunidade, tendo unha sensibilidade especial cara eses maiores e naturalistas, nos que as súas experiencias e aprendizaxes ao longo da vida fan que sexan axentes activos na conservación do patrimonio natural, pois aglutinan en si mesmos vivencias e recordos que ao ser compartidos cobran sentido para a colectividade.

3-. BREVE DESCRICIÓN DO PROCESO DE DESEÑO E ELABORACIÓN DA PROPOSTA

“Naturalmente, aprendendo!” un PDI coordinado pola biblioteca escolar, artículase nun documento gráfico, a modo de álbum de cromos, que é acompañado de diversas saídas interxeneracionais, nas que participou a comunidade educativa (familias, persoal docente, asociacións, xentes da vila...) no que guiados por expertos naturalistas aprendemos a identificar e valorar a diversidade da flora e fauna de Cedeira e da nosa contorna.

Co obxecto de levar a cabo un proxecto de investigación cooperativo para dar a coñecer algúns acervos relacionados coa flora e fauna e o noso patrimonio natural, ofreceuse ao alumnado unha alfabetización mediática e informacional, onde a tecnoloxía e as follas dun libro foron da man. Deste modo suceden durante todo o curso escolar unha serie de rutinas que se repetirán en varias ocasións.

Foto 8: Alumnado no mural do proxecto do Xeoparque do Cabo Ortegal

Recollida de información:

Comezamos coa redacción dunha carta ás familias para explicar o tipo de patrimonio natural que desexabamos investigar, a documentación que buscabamos e a súa implicación e colaboración. Na carta engadíase un pequeno formulario para cubrir e enviar, sería a nosa avaliación inicial para saber de que punto partir.

Foto 9: Carta e formulario inicial

Posta en común e selección da información través de actividades cooperativas e interactivas:

Correspondeulle á biblioteca ser o ambiente cálido para ás familias, pero tamén botou azos por diferentes espazos naturais. Dentro dela a través dos grupos interactivos e innumerables tertulias, utilizando os diversos recursos dos que dispoñemos, permitiu a realización de diversas rutinas de pensamento. Rutinas que axudaron ao noso alumnado a reestruturar a información, xerando un entorno de aprendizaxe e de produción que posibilitou o pensamento crítico. Deste xeito, imos conformando mapas mentais e borradores escritos que posteriormente foron revisados e corrixidos.

Foto 10: Busca e selección da información

Creación artística e literaria:

Dentro do proxecto temos que diferenciar entre as creacións referidas á expresión escrita e oral, e as artísticas. Ambas se complementan para poder crear unha información que permita deixar memoria colectiva e sen esquecer a implicación constante da Competencia STEM en todas elas.

Foto 11 : Collage algúns detalles artísticos do proxecto

Radio, teatro, dramatización:

O deseño e preparación da parte máis lúdica e creativa do proxecto estivo ligada á creación dun programa radiofónico sobre "Étimos de aves e paxaros" e unha representación teatral do seu vo, con baile, cancións e trinos. Acompañados e documentados polas familias e diversos axentes sociais, con eles compartimos xogos, risas e verbas que logo traspasaron as paredes da biblioteca e da escola e deixáronse abrazar por toda a comunidade educativa.

Foto 12 : Grupos interactivos con familias co álbum e obradoiro de teatro con Simone.

CREACIÓNS "NATURALMENTE APRENDENDO" PATRIMONIO MATERIAL

PATRIMONIO NATURAL	CREACIÓN	PARTICIPACIÓN
SAIDAS ALUMNADO	Saídas pola contorna: Río Condomiñas, Museo "Mares de Cedeira", Castelo da Concepción, Paseo polo Bosque de Ribeira, Ladrado-Ortigueira...	Diversas saídas por niveis de toda a escola. Contamos coa colaboración das biólogas: María José Leira Ambrós, Victorina Rey Quintana e Mari Carmen Rodríguez Tizón, do Museo "Mares de Cedeira" e do Concello de Cedeira.
ROTEIROS INTERXENERACIONAIS	Roteiro Praia da Magdalena	Toda a comunidade educativa: avós, rapazada, tías, curmáns... Contamos coa colaboración de Rafael López Loureiro e Álvaro Pérez Pérez
	Roteiro Fraga dos Casás	Toda a comunidade educativa: avós, rapazada, tías, curmáns... Contamos coa colaboración de Antonio Martínez Pernas (Toñito do Barqueiro) e Rafael López Loureiro (Cale)
HORTA	Documentación, charlas e traballo na horta	Diverso alumnado da escola coa colaboración de Chema de Couzadoiro.
PROGRAMA RADIOFONICO	Podcast: "Étimos de aves e paxaros"	Toda a comunidade educativa e o alumnado de tódolos niveis educativos da escola.
CADERNOS DE CAMPO	Deseños diversos dun dos produtos finais, con liberdade de utilizar as novas tecnoloxías.	Alumnado de tódolos niveis educativos da escola.
ÁLBUM E CROMOS	Documentación, selección e contraste de información para crear un álbum que tivese un uso documental e de xogo.	Equipo de biblioteca, diversos axentes sociais, colaboración do Concello de Cedeira e Rafael López Loureiro (cesión fotográfica). Todo o alumnado do centro e diversos axentes sociais.
XINCANA	Creación dun Padlet e un mapa con trece actividades para realizar por toda a praia da Magdalena.	Grupos interactivos. Comunidades de aprendizaxe. Participa a comunidade educativa con todo o alumnado do 1º nivel de primaria, sobre 80 persoas e 7 mestras.

Foto 13 - Collage algunhas das grandes creacións

Difusión:

Todas as tarefas teñen deseños de cartelería, notas ou cartas convidando á comunidade educativa ao CEIP Nicolás del Río, á biblioteca escolar "Carlos Labraña" ou espazos de grande interese natural da nosa contorna, por ser un proxecto natural, que ten como obxectivo reconectar e tecer redes interxeneracionais.

A difusión de tódalas actividades pode verse no blog da biblioteca e nas redes sociais.

Foto 14 : Cartaces e I Saída Interxeneracional con Rafael López Loureiro e Álvaro Pérez Pérez

4-. DOCUMENTACIÓN ELABORADA PARA O PROFESORADO E O ALUMNADO:

- Álbum flora e fauna e cromos. Fotografías cedidas por Rafael López Loureiro.
- Creación do documento para escribir as escaletas na Radio Experimental.
- Rúbrica para a escritura de texto informativos, a partir de 3º E.P.
- Creación de fichas e xogos manipulativos diversos.
- Deseño do caderno de campo de 1º de E.P.
- Reunións entre o profesorado e cadros de actividades.
- Libreto gráfico, pequeno caderno cun mapa mental e actividades para a saída didáctica ao Museo "Mares de Cedeira".
- Carta de Percebín, boneco máxico e corrector para a revisión eficaz da escrita.
- Invitacións e cartaces a diversas celebracións.
- Mini libro Martín Sarmiento, Día do Naturalismo Galego.
- Cartas e reunións coas familias: na primeira contextualizamos o proxecto, as seguintes coas indicacións necesarias para aportar a información, convidar a participar...
- Deseño dunha xincana coas familias pola praia da Magdalena.
- Creación dun Padlet para usar co móbil na xincana.
- Documentación para o alumnado.
- Deseño de rotas e roteiros.
- Documentación paxaros da Asociación Arce e canle de Youtube "Caderno de campo" dunha mamá.
- Genialy para mellorar a ortografía e para repasar paisaxe, flora e fauna da vila.

Foto 15 : Saída didáctica

5-. RELACIÓN DAS TAREFAS MÁIS IMPORTANTES REALIZADAS AO LONGO DO PROXECTO POLO ALUMNADO.

1ª Fase: Selección das fontes de información, recollida de datos e posta en común.

Podemos diferenciar un momento común á tódalas especies traballadas que comeza coa chegada da información e a súa lectura. Mediante o dialogo respectuoso irán afondando nas súas reflexións e interpretacións, que quedarán plasmadas no cadernos de campo, no programa radiofónico e no álbum de cromos.

2ª Fase: Creación e dramatización.

Este proxecto é tan amplo que tivemos que irnos centrando nos intereses que ían xurdindo: radio, plástica, música, texto informativo, saídas, descubrimentos... Tratamos de tomar tempo e observar a natureza: ulila, escoitala, explorala, prestarlle atención e descubrir un mundo cheo de vida. O seguinte cadro detalla as actividades levadas a cabo (páxina 11).

3ª Fase: Difusión.

No programa radiofónico o alumnado do centro tivo que enfrontarse primeiro a unha grabación diante de expertos de Radio Voz, algo ao que non están acostumados, e posteriormente á escoita de toda a audiencia durante a difusión do programa. Foron un grande reto, as rotas interxeneracionais con toda a comunidade educativa e a xincana coas familias, tanto pola dimensión da actividade no deseño, articulación e posterior difusión, pois recabamos moito material.

A creación dun documento gráfico como o álbum cos cromos que cada un dos rapaces, rapazas e diferentes axentes sociais levaron para as súas casas, exercerá de libreto enciclopédico da flora e fauna da nosa vila.

Para crear memoria colectiva naturalista temos que darlle visibilidade ao patrimonio natural traballado. Por iso, ao remate de cada actividade a difundimos no blog, no Facebook e no Twitter e incluso, tivemos a colaboración na creación e difusión de diversas asociacións e familias, que ata crearon canles de Youtube.

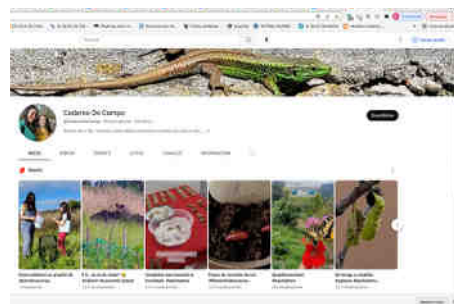

Foto 16 : Canal Youtube, documentación con Rafa Loureiro, o lobo en Caperucita, difusión no blog, I Saída Interxeneracional

ACTIVIDADES MENSUAIS "APRENDENDO, NATURALMENTE!"		
MES	EN VALOR	ACTIVIDADES
Marzo	Documentación	- Conversas co equipo de biblio para consensuar ideas, dárle forma ao proxecto... - Reunións con algúns axentes sociais para informarnos e documentarnos a grandes rasgos - Selección de bibliografía e xogos para o PDI
Setembro	Información/ identificación	- Reunións co claustro e os equipos. - Reunións coa comisión de biblioteca e diversos axentes sociais: asociacións, Concello de Cedeira... - Selección de flora e fauna da contorna - Inicio dunha documentación máis exhaustiva por parte do equipo de biblio e coa colaboración do resto dos equipos, profesorado - Identificación de especies vivívolas. - Prexuízos do furtivismo - Patios Vivos - Algunhas historias identifican o nome do seu alumnado cun animal ou planta da contorna
Outubro	Actividades de inicio	- Escrita de receitas de outono con froitas de lempada. Escritura e lectura dun texto instrutivo. - Pasado a limpo das receitas a ordenador - Realización das receitas. - Obradoiro con produtos de tempada e reciclados - Estratexias para navegar na rede - Reunión e posta en marcha do voluntariado escolar - Merca de fondos bibliográficos
Novembro	Documentación	- Creación do club de ciencias e solicitude de colaboradores/as - Proceso: documentación, recollida de lavanda e aceite - Obradoiros audiovisual animais - Solicitase a colaboración do voluntariado no deseño de obradoiros, algúns deles sobre o PDI - Buscamos información. - Rutinas de pensamento
Diciembre	Presentación proxecto comunidade educativa	- Presentación do proxecto á comunidade educativa - Rexisto de avaliación inicial á comunidade educativa - Provocación e instrucións "Quen vive no bosque?" - Deseño de cartéis para a difusión das diversas actividades - Nota informativa ás familias. - A xente da vila tamén nos documenta. Enquisa. - Remata o proceso, da sembra ao xabón de lavanda da nosa horta. - O lobo dando o conto de Carrapuchiña Vermella, a través da tentula dialóxica e os obradoiros en familia. - Obradoiro de neve - Patios Vivos
Xaneiro	ESCRITA: Deseño I Roteiro Interxeneracional, documentación...	- Documentación, fondos, bibliografía - Recollida de datos - Volta a solicitar a colaboración da comunidade educativa - Reunión do equipo de biblioteca con Rafael López Loureiro e Álvaro Pérez Pérez - Deseño do roteiro - Charla informativa: A importancia de conserva semente - Provocación: "Un año en el bosque" de Emilia Dziubak - Deseño actividades dos patios vivos - Escrita e comprensión lectora de instrucións - Patios Vivos "Naturalmente, aprendendo"
Febreiro	EXPRESIÓN ORAL: Radio, escrita, saídas...	- Saída ruta interxeneracional Praia da Magdalena - O uso dando o conto de Rictus de oro e os tres osos, a través da tentula dialóxica e os obradoiros en familia. - Documentación oral aves e paxaros da contorna. - Sementes e inxertos - Iniciación ao vinbro con Geraldine Jones - Fósiles de dinosauros - Saída senda litoral do Condadoñas - Actividades gráficas en cadernos, fichas... - Rutinas de pensamento - Escritura de escatelas para a radio - Ensaio para mellorar a expresión oral, entonación, pausas... - Poesía e vinbro con Geraldine Jones
Marzo	RADIO EXPERIMENTAL - PROGRAMA - TEATRO	- Gravamos o programa Radio Experimental: "Étimos de aves e paxaros" - Recicla e aceite usado - Recollida de reciclados - Preparación ruta Fraga dos Casás - Deseño cartaces, contactos, difusión... - Charla informativa e obradoiro: Produtos da horta - A migración das aves - Obradoiro de teatro - Aulas abertas en infantil - Día do Naturalismo galego, Martín Sarmiento, obradoiro sobre flora e fauna - Obradoiros en familia, galletas de dinosauro - Máis fondos para o PDI - Actividades gráficas: fauna. - Debuxos en 3D coa aplicación QuiverVision.com - Lectura do libro "Debajo de la tierra, Debajo del agua" de Aleksandra Mizielinska e Daniel Mizielinski. Editorial Maeva.
Abril	CADERNO DE CAMPO - RUTAS - HORTA	- Plantando sementes - II Ruta Interxeneracional Fraga dos Casás. - Cadernos de campo - Inicio - Clasificación de especies - Escribimos e debuxamos diferentes ciclos de plantas e animais (metamorfose) - Xogos de mesa en familia, Animais e reciclaxe. - Cortacontos The Very Hungry Caterpillar - Obradoiro paleontoloxía - Caderno despregable interactivo - Cadernos de campo con Canva - Plantamos na horta
Maio	ÁLBUM E CROMOS FLORA E FAUNA	- Álbums flora e fauna, deseño do equipo de biblioteca, fotografías de Rafael López Loureiro, colaboración do Concello de Cedeira - Contacontos "O dragón Zog" - Que ves tras a ventá? - Ilustración e observación - Paños de paspañas - Saída do Green Club - Cadernos de campos - Continuación
Maio	ORGANIZAN DO DOCUMENTACIÓN E ESCRITA NOS CADERNOS DE CAMPO - CANLE EN YOUTUBE	- Tentula e obradoiros con Arón Cortizas: creacións de chifres con sons de paxaros... - Observación: ovos, paxaros e documentación - Grupos interactivos coas familias sobre o proxecto - Ciclos, observación e recollida de información: eruga/borboreta, tentillas, bichos palo... - Canle de Youtube creada por unha familia, conversas, visionado, documentación... - Cambios de cromos do álbum, lectura, información. - Creación dunha canle informativa por parte dunha familia - Carriga do bertenecho - Saída castelo e museo - Cortos sobre animais con Arón Cortizas - Recibimos máis documentación da man de Arce (Amigos dos ríos de Cedeira), Paxariños - Roteiros saudables en colaboración co departamento de E.F. - Cadernos de campo
Xuño	PAOLET E XINCANA COA COMUNIDADE EDUCATIVA POLA PRAIA DA MAGDALENA	- Continuamos traballando nos cadernos de campo - Saída didáctica aquario e museo das ciencias - Observamos como remata algún dos ciclos: eruga/borboreta... - Creación dun mapa con probas que abarcan todos os sentidos, na praia da Magdalena. - Deseño da xincana - Comité á comunidade educativa a participar na xincana - Creación de grupos e organización - Creación dun Padlet interactivo - Sesión de xincana coa comunidade educativa pola praia da Magdalena sobre o PDI. - Caderno de campo Castro Sarriá - Invitación e cartaces para a exposición e acto final. - Difusión

Foto 17: Actividades diversas no PDI

6-. RECURSOS UTILIZADOS ASÍ COMO UNHA ENUMERACIÓN DETALLADA DAS PRINCIPAIS FONTES CONSULTADAS PARA A INVESTIGACIÓN:

12

RECURSOS:

- **Humanos:** Profesorado (todos titoras e especialistas e os diferentes equipos), familias, comunidade educativa, Concello de Cedeira, asociación Arce (Amigos dos ríos de Cedeira), asociación Lugares Comúns, museo "Mares de Cedeira", naturalistas: Rafael López Loureiro, Álvaro Pérez Pérez e Antonio Martínez Pernas; biólogas: María José Leiras Ambrós, Victorina Rey Quintiana e Mari Carmen Rodríguez Tizón; Chema de Couzadoiro, familias dos grupos interactivos e da Biblioteca Humana, alumnado colaborador e xentes do pobo.

- **Espazos:** aulas ordinarias, biblioteca escolar, biblioteca municipal, Radio Experimental e Radio Voz, Museo "Mares de Cedeira", espazos naturais: Praia da Magdalena, Río Condomiñas, Bosque de Ribeira, Castelo da Concepción e Castro Sarridal, Ladrado - Ortigueira, museos de ciencias e Aquario en Coruña, aula de teatro, corredores do espazo argalleiro, CEIP...

- **Materiais:** fondos bibliográficos da biblioteca e incluso aportacións de asociacións, Concello..., material funxible, cadernos, prismáticos, legos, xogos didácticos, utilización de material de Polos creativos...

- Informáticos e dixitais:

Ordenadores táctiles e impresora	Robótica: Mbot, Ipads...
Blog da biblioteca escolar	Redes sociais: Facebook e Twitter
Cámara fotográfica e de vídeo	Ferramentas de Google: drive, youtube, correo electrónico, maps...
Wetransfer	Móviles persoais
Editores de vídeo: Quick, Movie Maker, iMovie, Vivavideo...	Aplicacións: Conva, Genially, Padlet, apps para identificación de especies e trinos, aplicacións de realidade aumentada, Word Art, Google maps, QuiverVision.com, xenerador de códigos QR

Foto 18: Recursos escrita e dixital

FONTES:

- Fotografías e fontes orais.

- Bibliografía: (a máis relevante)

- Penas Patiño, Xosé Manuel, 2004, Guía das aves de Galicia, Editorial Baía Verde
- Julivert, María Angels, 2009, Las aves (Guía de campo), Parramon
- Davies, Nicola, 2007, Aves, Baía Edicións
- Silvar, Carlos, 1996, Paxaros e Aves, A nosa terra
- Zoomer, Yuval, 2019, El gran libro de las aves, Juventud
- Gutiérrez, Xulio e Fernández, Nicolás, 2008, Bocas. Animais extraordinarios, Editorial Kalandraka
- Gutiérrez, Xulio, 2019, Viaxeiros. Animais extraordinarios. Factoría K de libros
- GoDaddy.com, LLC, 2004, Macaulay Library, <https://www.macaulaylibrary.org/>

- Network Solutions, LLC, 1997, *SeoBirdLife. Guía de Aves*, <https://seo.org/guia-de-aves/>
- Andrés, Miguel Ángel, 2015, *dbicheros*, <http://www.dbicheros.com/>
- López Loureiro, Rafael, 2008, *Ao noroeste do Noroeste*, <https://costaartabra.blogspot.com/>
- Prieto Espiñeira, Xabier, 2011, *Bichos e demais familia*, <https://bichosedemaisfamilia.blogspot.com/>
- Presa, Juanda, 2006, *Grupo Naturalista Hábitat*, <https://gnhabitat.org/>
- Madroño, Alberto/González, Cristina, Atienza, Juan Carlos. Sociedad Española de Ornitología. SEO/BirdLife, 2004, *El libro rojo de las aves de España*, https://www.miteco.gob.es/es/biodiversidad/temas/inventarios-nacionales/lrcompletoparaweb_tcm30-207942.pdf

- Interpretación do alumnado da Alborada de Rosalía, partindo da proposta da Casa de Rosalía. Partitura.
- Poesías e lendas musicadas recollidas da tradición oral da nosa vila. Documentación oral das nosas avoas e avós, algunhas recollidas no "Álbum de cromos da flora e fauna de Cedeira".

- **Artísticos:**

- Taracido Adrián , López Loureiro, Rafael e Barros, Álvaro, 2023, Caderno de campo das praias de Cedeira, Rampla Rampla.
- Taracido Fernández, Adrián, 2018, Colorea Cedeira, Rampla.
- Ramil Díaz, André, 2022, Ilustracións e exposición "Paxaros".
- Ramil Díaz, André, 2021, Xogo didáctico e cooperativo Paxaros-Hegazti-Ocells-Pájaros-Birds.
- Ramil Díaz, André, 2021, Xogo Paxaros II.
- Tokio, Alfredo, 2022, Xogo parellas mamíferos mariñeiros.

➤➤➤ 7-. IMPLICACIÓN DA COMUNIDADE EDUCATIVA NO SEU CASO:

“**Naturalmente, aprendendo**” nace e medra gracias á rede que se tece entre a Biblioteca Escolar e os naturalistas, a participación de toda a comunidade educativa, o Concello de Cedeira e as asociacións, a implicación total das familias, o Museo "Mares de Cedeira", e diversos axentes sociais da nosa vila que deixaron o seu legado, e os sentimentos e as emocións que moveron a todo o alumnado e profesorado que participou e que crearon un terreo común no que as comunidades se atoparon e se apoiaron para protexer e valorar a nosa paisaxe, a súa flora e a súa fauna.

➤➤➤ 8-. DIFUSIÓN DOS TRABALLOS ENTRE A COMUNIDADE EDUCATIVA:

Dende o inicio ata o fin do proxecto se divulgaron todos os traballos realizados por diferentes medios de comunicación: blog da Biblioteca Escolar “Carlos Labraña”, web e Facebook do Ceip Nicolás del Río e Facebook e Twitter da Biblioteca “Carlos Labraña”, Radio Experimental, Radio Voz, anuncios no Whatsapp do Concello de Cedeira, Abalar Móbil... Tamén se realizou cartelería, dípticos, cartas... para convocar ao pobo .

Foto 20: Documentación karen da asociación Arce

DIFUSIÓN "NATURALMENTE, APRENDENDO!"

TAREFAS

DIFUSIÓN

DOCUMENTACIÓN

- Protocolo Medio Ambiente
- Presentación do proxecto á comunidade educativa e rexistro de avaliación inicial
- Documentación, fondos, bibliografía
- Biólogas Arce - Documentación: Bosque de Ribeira
- Visita e documentación con Rafael López Loureiro
- Paxariños, documentación da man de Arce
- Do mar vívese
- Patios Vivos 1, Patios Vivos 2, Patios Vivos "Naturalmente, aprendendo!"
- Cociña: receitas con froita
- Estratexias para navegar na rede - Polo Correo do Vento - Ciberseguridade

- Creación do club de ciencias
- Documentación oral
- Charla informativa e obradoiro: Produtos da horta
- Charla informativa: A importancia de conservar a semente con Chema de Couzadoiro
- Documentación flora e fauna
- Fondos PDI
- Visita museo "Mares de Cedeira"
- Saída didáctica a Ladrado - Ortigueira. Ruta intermareal pola contorna

ANÁLISE

- Recollida e análise de datos
- Provocación e instrucións "Quén vive no bosque?"
- Proceso completo: documentación, recollida de lavanda da nosa horta, aceite e creación de xabón.
- I Ruta Interxeneracional, a comunidade educativa con Rafael López Loureiro e Álvaro Pérez Pérez.
- Saída ruta interxeneracional Praia da Magdalena
- II Ruta Interxeneracional Fraga dos Casás, con Antonio Martínez Pernas. Difusión, cartaz.
- Obradoiro de castañas
- Obradoiro taumotopos
- Colaboración do alumnado no deseño de obradoiros e faladoiros
- Obradoiro de neve
- Provocación: "Un año en el bosque" de Emilia Dziubak
- Sementes e inxertos coa Asociación Lugares Comúns
- Iniciación ao vimbio con Geraldine Jones, Poesía e vimbio con Geraldine Jones
- Fósiles de dinosauros
- Saída senda litoral do Condomiñas
- Recicla o aceite usado co Concello de Cedeira
- Recollida de reciclados
- A migración das aves: obradoiro de teatro con Simone Jenkinson

- Aulas abertas en infantil, con moitas actividades sobre o proxecto
- Grupos interactivos coas familias, sobre o proxecto "Naturalmente, aprendendo!"
- Día do Naturalismo galego, día de Martín Sarmiento
- Obradoiro en familia, galletas de dinosauro
- Plantando sementes
- Xogos de mesa en familia. Animais e reciclaxe
- Contacontos "The Very Hungry Caterpillar", "O dragón Zog"
- Obradoiro paleontoloxía
- Que ves tras a ventá?
- Plantamos na horta con Chema de Couzadoiro
- Pitiños de paspallás
- Saída do Green Club
- Ciclo das lentellas, ciclo eirugas/bolboretas, bichos palo
- Tertulia e obradoiros con Antón Cortizas: chifres con sons de paxaros...
- Observación: ovos, parrulos e organización da información.
- Cantiga do berberecho
- Dez animais e Animais da sabana con Antón Cortizas
- Roteiros saudables
- Saída didáctica acuario e museo das ciencias

PRODUTO FINAL

- Programa Radio Experimental: Étimos de aves e paxaros
- Álbum de cromos flora e fauna co Concello de Cedeira e Rafael López Loureiro, participa todo o alumnado da escola. Cambian cromos repetidos cos compañeir@s
- Cadernos de campo. Inicio - Caderno despregable interactivo - Cadernos de campo con Canva - Máis cadernos de campo - Continuación - Caderno de lapelas PDI - Caderno de campo Castro Sarriñal
- Creación dunha canle informativa, de Youtube, por parte dunha familia: Agardando a primavera, De insectos e reptís, De bolboretas e xoaniñas, Nacen as Papilio machaon, De museos, bolboretas e pitos, De metamorfose, De avelañas, E veña eirugas, Como é unha crisálida de Papilio machaon?, A eclosión de Solpor Papilio machaon, Por unha fraga de Folgoso (Xermade), Fraga dos Casás (Cerdido), Pieris brassicae, De eiruga a crisálida, Imos ver se nace un sírfido logo..., A miña pequena experiencia criando bolboretas
- Xincana coa comunidade educativa pola praia da Magdalena sobre o PDI, en grupos de alumnado con adultos, Deseño dun mapa e un padlet interactivo, onde van cargando as actividades realizadas

9-. AVALIACIÓN REALIZADA EN RELACIÓN COS CRITERIOS DE AVALIACIÓN E AS COMPETENCIAS CLAVES DO CURRÍCULO, ENTRE OUTROS ASPECTOS. PROCEDIMENTOS EMPREGADOS:

Amósase unha táboa cos procedementos e instrumentos de avaliación máis relevantes, pois a amplitude do proxecto fai complicada a avaliación se non limitamos os criterios, seleccionando os máis relevantes tendo en conta a diversidade de idades do alumnado.

COMPETENCIA PERSOAL, SOCIAL E DE APRENDER A APRENDER CPSAA	COMPETENCIA CIDADÁ CC	COMPETENCIA PLURILINGÜE CP	COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA CCL	COMPETENCIA DIXITAL CD	COMPETENCIA EMPREENDEDORA CE	CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS CCEC	COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA, TECNOLOXÍA E ENXEÑERÍA STEM	PROCEDE MENTO	INSTRUMENTO
	CA1.2. Buscar e seleccionar información, de diferentes fontes seguras e fiables, adquirindo léxico científico básico e utilizándola en investigacións relacionadas co medio natural.		CA1.2. Buscar e seleccionar información, de diferentes fontes seguras e fiables, adquirindo léxico científico básico e utilizándola en investigacións relacionadas co medio natural.	CA1.2. Buscar e seleccionar información, de diferentes fontes seguras e fiables, adquirindo léxico científico básico e utilizándola en investigacións relacionadas co medio natural.			CA1.2. Buscar e seleccionar información, de diferentes fontes seguras e fiables, adquirindo léxico científico básico e utilizándola en investigacións relacionadas co medio natural.	Análise das producións dos alumnos e alumnas	Producións orais e autoavaliacións individuais e grupais
CA3.6. Producir en lingua galega textos escritos e multimodais sinxelos e coherentes en distintos soportes...individuais ou grupais, de planificación, redacción e revisión, codando a presentación.	CA3.6. Producir en lingua galega textos escritos e multimodais sinxelos e coherentes en distintos soportes...individuais ou grupais, de planificación, redacción e revisión, codando a presentación.		CA3.6. Producir en lingua galega textos escritos e multimodais sinxelos e coherentes en distintos soportes...individuais ou grupais, de planificación, redacción e revisión, codando a presentación.	CA3.6. Producir en lingua galega textos escritos e multimodais sinxelos e coherentes en distintos soportes...individuais ou grupais, de planificación, redacción e revisión, codando a presentación.			CA3.6. Producir en lingua galega textos escritos e multimodais sinxelos e coherentes en distintos soportes...individuais ou grupais, de planificación, redacción e revisión, codando a presentación.	Observación sistemática	Rúbrica e man autoinstrucións
	CA2.4. Participar de maneira guiada no deseño de producións culturais e artísticas musicais...desde a igualdade e o respecto á diversidade.	CA2.4. Participar de maneira guiada no deseño de producións culturais e artísticas musicais...desde a igualdade e o respecto á diversidade.	CA2.4. Participar de maneira guiada no deseño de producións culturais e artísticas musicais...desde a igualdade e o respecto á diversidade.		CA2.4. Participar de maneira guiada no deseño de producións culturais e artísticas musicais...desde a igualdade e o respecto á diversidade.		CA2.4. Participar de maneira guiada no deseño de producións culturais e artísticas musicais...desde a igualdade e o respecto á diversidade.	Análise das producións dos alumnos e alumnas	Xogos de simulación e dramáticos
	CA2.1. Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.			CA2.1. Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	CA2.1. Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	CA2.1. Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	CA2.1. Identificar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural a través de metodoloxías de indagación, utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Observación sistemática	Diarios de clase
CA3.5. Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable... e expresar os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.	CA3.5. Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable... e expresar os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.		CA3.5. Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable... e expresar os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.		CA3.5. Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable... e expresar os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.		CA3.5. Identificar problemas ecosociais, propoñer posibles solucións e poñer en práctica hábitos de vida sustentable... e expresar os cambios positivos e negativos causados no medio pola acción humana.	Intercambios orais cos alumnos e alumnas.	Diálogo

Nesta sociedade na que impera a información, o noso alumnado tivo moitas dificultades para tratala e entendela. Nas súas buscas prima a inmediatez, así as nosas orientacións foron encamiñadas a dar pautas que os axudasen a ser críticos e contrastar a información.

Priorizamos a competencia en comunicación lingüística. Así, coas tertulias e diversidade de charlas, aprenderon a falar sen medo ao erro. Hoxe saben que sen el non hai coñecemento. Adicámonos con mimo á escrita de diversos tipos de texto, comezando cos borradores onde se correxiron por parellas e dialogaron sobre os seu erros, así melloraron na escrita e na oralidade.

Compartimos a prioridade coa competencia dixital, onde foron capaces de seleccionar un número pequeno de páxinas e aplicacións do noso interese que aportaban información fiable e coherente. Innovaron traballando as competencias STEM (cartelería, deseño de cadernos, información...).

E crearon, vaia se crearon. Foron quen de transmitir documentación oral, coñecementos e técnicas que pasan de avós e avoas aos fillos/as, netas/os e que todos sentimos como identidade natural da vila. Hoxe son quen de salvagardar o noso patrimonio natural, e traballan para ser competentes na Conciencia e Expresións Culturais. Fixérono amodiño, con tenrura, da man dos naturalistas, das súas familias, das xentes da vila, das asociacións e da atenta mirada e orientación das e dos titores. Somos conscientes de que aínda queda moito por andar.

Os mestres tamén temos que seguir nesa formación, este ano recibimos un PFPP sobre tecnoloxías e atención á diversidade, entre outros, pero queda moito por afondar nun mundo onde as novas tecnoloxías son a primeira fonte de información á que acode o noso alumnado.

Polo que respecta aos procedementos e instrumentos empregados quedan reflectidos na táboa. A avaliación da escrita merecía unha rúbrica e por suposto a autoavaliación do alumnado realizárona a través da avaliación da autoinstrucións de historias, onde unhas pistas os guían para facelo ben e os

axudan a reflexionar sobre o seu desempeño (deseñadas por <https://www.aulapt.org>). Para finalizar creamos unha avaliación online para que alumnado e familias valorara a aprendizaxe cooperativa con interactivos e así obter un feedback que nos axude a reflexionar e mellorar.

PRODUCIR TEXTOS CON INTENCIONS COMUNICATIVAS					
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	*	EXCELENTE	BEN	SUFICIENTE	INSUFICIENTE
CONTIDO		Todas as ideas que se presentan teñen relación directa co tema e están presentadas con claridade.	Case todas as ideas que se presentan teñen relación directa co tema e se presentan con bastante claridade.	Unha boa cantidade das ideas que se presentan teñen relación co tema. Pero deben presentarse con maior claridade.	As ideas teñen pouca ou ningunha relación co tema, están pobremente definidas e non son claras.
COHESIÓN		As ideas e a sintaxe preséntanse nunha orde lóxica.	As ideas e a sintaxe seguen unha orde lóxica, aínda que algunha oración é excesivamente longa. (*)	As ideas non seguen unha orde lóxica.	As ideas non se presentan nunha orde lóxica e presenta oracións incompletas.
ORTOGRAFÍA		Non ten erros ortográficos.	Ten moi poucos erros e ningún se refire á maiúscula nin ao punto.	Presenta bastante erros ortográficos, pero ningún se refire ao punto nin á maiúscula.	Ten moitos erros ortográficos.
PRESENTACIÓN		Cumpre con todos os requisitos: marxes, letra lexible, limpeza e creatividade.	Cumpre cos primeiros tres requisitos: marxes, letra lexible e limpeza.	Non cumpre cos tres requisitos básicos.	Non cumpre case ningún requisito.

(*) Foi pender a lectura. Cando un alumno/a queda fóra de eses criterios por riba ou por debaixo é un indicador de que hai que adaptar os contidos para ese rapaz/a.

Foto 21: Producción de textos e rúbrica

➤➤➤ 10-. FUNCIÓN E PARTICIPACIÓN DA BIBLIOTECA ESCOLAR EN TODO O PROCESO:

Este proxecto xermolou xa no fin do curso pasado, onde os mestres compartimos, no espazo da biblioteca, a necesidade de crear documentos sobre a nosa vila e os seus elementos (neste caso naturais), nesa tertulia tivemos a oportunidade de expoñer as nosas opinións e deseñar un esbozo do que nos gustaría que acontecera. O equipo de bibliotecas únense así, unha vez máis, motivadas polo interese dun ensino respectuoso coas nenas e os nenos, cos seus tempos, as súas motivacións e intereses. O compartiu con outros equipos e o incorporou aos programas. Así naceu e medrou “Naturalmente, aprendendo” dentro das liñas prioritarias do Plambe e enmarcado no currículo cedeirés.

A biblioteca brindou un ambiente para a conversa, un espazo informativo no que colaboramos todos (alumnado, familias, naturalistas, biólogos e o pobo en xeral), unha área para aportar ideas e novos puntos de vista. Un espazo rico, no que se optimizaron os recursos dispoñibles para argallar e cunha colección diversa que apoia ao proceso de ensino aprendizaxe. Durante un curso, foi a biblioteca, o lugar de aprendizaxe natural, o espazo onde todo cobra valor.

A continuidade no Plan LÍA está en grande medida ligada a estes avances nos recursos e no espazo da biblioteca, o cambio é a palabra que mellor define o proceso sufrido e do que este alumnado foi protagonista e primeiro beneficiario. Nas nosas mans e nas deles está sacarlle o máximo proveito. Como sinala o IFLA/UNESCO School Library Manifesto 1999: “A biblioteca escolar oferta servizos de aprendizaxe, libros e outros recursos que permiten a todos os membros da comunidade escolar forxarse un pensamento crítico e utilizar eficazmente a información en calquera formato e medio de comunicación”.

A biblioteca ten hoxe en día un grande labor de servir de ponte cara ao mundo exterior, comunicando e difundindo as investigacións do alumnado, para que estas voen máis aló dos blogs, das web e das opinións das familias.

Para nós a biblioteca Carlos Labraña foi un gran laboratorio creativo de aprendizaxe que permitiu convivir cos libros, a tecnoloxía e o patrimonio oral das nosas xentes.

María Dulcenombre Carro Etchepare.
Coordinadora da Biblioteca Escolar "Carlos Labraña".
Cedeira, 14 de Xullo de 2.023.